

COSTACHE NEGRUZZI COMMISSIONER OF GOVERNMENT

Adrian Petre Popescu, PhD, "Lucian Blaga" University of Sibiu

Abstract: Throughout the entire nineteenth century, we have identified a triangular cultural model of the generations of Romanian Freemasonic diplomat writers, namely "the predecessors" (1821-1840); "the forty-eighters" (1840-1860) and "partisans of Junimea" (1860 - approx. 1907), opting for some "subjective analyses" within each circle. "The predecessors" of positive-freemasonic Messianism fall into this period of our literary evolution, a generation devoted to the modern and reformist spirit, fuelled by the new breath of transition, being "Messianic Freemasons", more "discreet", or, as appropriate, more "prophetic". With regard to this assumed role, Horia Nestorescu-Bălcești believes there was no age or important moment in the Romanian history when freemasonry would not make its presence felt, discreetly or transparently. It is the beginning of the nineteenth century, when the Romanian literates demonstrated genuine diplomatic skills, cultivated primarily upon personal relationships, freemasonic, with western figures and also as a result of some "representation missions" which they held in parallel with their literary concerns in the vernacular area. Costache Negruzzi, who was considered "a second of Kogălniceanu" also stands as one of the creators of Romanian prose, considered as "an initiator of the realistic current in modern Romanian literature". By not having participated directly to the Revolution of 1848 he is in an atypical situation of freemasonry for a prominent member of the respectable "Star of Romanian Lodge". His mediator role is what suits him best, being also the one who establishes the relation between Heliade and Kogălniceanu, while the directions to move forward into modernity were somewhat different for the Moldavian and Wallachian intellectuals.

Conclusion: If we were to draw a brief profile, we should not overlook the fact that C. Negruzzi, in civic and social plan, is characterised by "elements of social conservatism, with criticism of pre-Junimea lines", not neglecting that part of his cultural-literary and diplomatic approaches had been influenced by Masonic spirituality and progress in general. Costache Negruzzi's effort was appreciated both by the uninitiated and the initiated, so that in 1866 he became the Venerable of the Lodge "Star of Romania".

Keywords: spirituality, reformis, nineteenth century, criticism, Junimea

RADIOGRAFII SUBIECTIVE

Pe întreg parcursul secolului al XIX-lea, putem identifica instituirea unui model cultural triangular a unor generații de scriitori români diplomați-francmasoni români, anume „premergătorii” (1821-1840); „pașoptiștii” (1840 – 1860) și „junimiștii” (1860 – cca.1907), optând pentru câteva „radiografii subiective” în interiorul fiecărui cerc. „Premergătorii” mesianismului pozitiv-francmasonic mai „discreți” sau, după caz, mai „profetici”. Cert este că, la începutul secolului al XIX-lea, printre tinerii care păraseau casele boierilor „ruginiți în românism” spre a studia în studii în universitățile Occidentului, pobând cu această ocazie și trecerea de la ținutele patriarhale la cele bonjuriste. Îl regăsim și pe Costache Negruzzi. Acesta, prin scrisorile și nuvelele sale, se remarcă ca unul dintre creatorii prozei române. Chiar dacă a primit nenumărate funcții, Constantin Costache Negruzzi, nu participă la Revoluția de la 1848 din Moldova sau la evenimentele premergătoare Unirii, o situație atipică pentru un inițiat în francmasonerie, pentru un membru marcant în respectabila confrerie „Loja Steaua României” din Iași. Contemporan cu Costache Negruzzi, Gheorghe Sion consideră: unul din cei întâi care făcuse minunea de a se introduce în societatea boierilor funcțit și ranguri ce

apartineau familiilor aristocratice».”(Ghițulescu 2010). Într-o scrisoare de adeziune la programul „României literare” și de colaborare la revista lui Alecsandri, Negruzzi își mărturisește reticenta în fața noului val În istoria literaturii române eroii prozelor lui Negruzzi sunt personaje care oferă o imagine edificatoare asupra mijloacele de expresie pe care le folosește scriitorul (Călinescu 1968, p.177). Literatura lui Negruzzi este catalogată de Eugen Lovinescu ca o literatură sociabilă, care deschide porțile inimilor!” (Lovinescu 1913,154).

Costache Negruzzi

Cu siguranță Costache Negruzzi s-a străduit să ajungă la un model de limbă literară apropiat de cel heliadesc expus în „Gramatica” din 1828, fapt care l-a încurajat în decizia lui de „literat bărbat român” de a folosi „cu măsură elementul arhaic și neologismul”, de a combate „tendențele puriste” și orice alte excese, fapte ce i-au confirmat perseverența de a impune o linie de „evoluție” a limbii literare pe axa romanității. „Tocmai de aceea, scrierile lui își păstrează și astăzi întreaga strălucire.” (Popa 1968, 396-397). Scriitorul, participă mai mult ca amator la dezbaterile filologice, aducând în intervențiile lui argumente de un deosebit bun simț, ferindu-se de orice fel de exclusivisme. Nu are pretenția de a compune studii și nici nu atacă probele mari ale filologiei și totuși aceasta nu l-a împiedicat să dea „cele mai interesante cronici puriste”(Cioculescu *et al.* 1985, 35) în ordine literară. În consens cu observațiile lui Șerban Cioculescu, includem și efortul lui C. Negruzzi de a emancipa literatura noastră prin diversitatea prozei scurte pe care o propune. Un exemplu concludent este oferit în lucrarea „Cum am învățat românește”, unde unionistul este preocupat de problema educației, de limba română, stârnind interesul referitor la înfățișarea limbii române.(Negruzzi 2008). Interesante prim-cadre cu „personajul” Costache Negruzzi, se regăsesc și în jurnalul arheologului Teohari Antonescu, un universitar mason pierdut în anonimat, care în secvența „La o agapă nevinovată fraternă”, relatează o discuție purtată cu Negruzzi pe marginea unei teme, provocatoare la acea dată, axată pe problema „transmutației” culturale: Am rămas eu cu Negruzzi și am vorbit pe sofaua de lângă statuia lui Hermes (alui Praxiteles) despre Hellada și despre situațiunea țării: Vorbeam despre menirea rasei albe. [...]. Negruzzi zicea: cu timpul vom ajunge din pricina locomoțiunii tot mai mari să pierdem utilizarea picioarelor noastre; acestea se vor atrofia și vom ajunge să nu mai putem nici să ne mișcăm(Arhiva de Stat Iași). Deschizător de drumuri în literatura pașoptistă, Costache Negruzzi, este un precursor al lui Ghica, a lui Nicolae Filimon și Mihail Kogălniceanu (Leonte 1984, p. 226). Impactul scrierilor sale nu s-a rezumat doar la atât. „Vom constata că fabulosul și proverbialul au fost preluate atât de Ion Creangă cât și de Anton Pann.” (Cioculescu *et al.* 1985, 40). Exegeții literari susțin că a favorizat și germinația eseului românesc (Berindei 1965, p. 39.)”. Limba română literară rămâne în atenția lui Negruzzi chiar și atunci când traduce din limba rusă pe Alexander Pușkin sau din cea franceză pe Victor Hugo. Cultul pentru limba română este de remarcat și în alt context: prin promovarea spiritului unionist. Un exemplu în acest sens este oferit de o scrisoare pe care Negruzzi o adresează lui George Barițiu (în 1839), în care precizează: „Ca deputat strig la Camera noastră, ca filologscriu articolele, ca român sfătuiesc și propovăduiesc Unirea fără care bine nu vom maivedea” (Georgescu 1966, p. 26). Ni se confirmă o atitudine caracteristică lui Negruzzi și din postura celui care redactează la Brașov: „Principiile noastre pentru reformarea Patriei!”, unde, printre altele se solicita: „Unirea Moldovei și a Valahiei într-un singur stat neatârnat românesc.” (Georgescu 1966, p. 39). În aceeași ținută lirico-patriotică se înscrie și poezia „Eu sunt român”, publicată de Costache Negruzzi pentru prima oară în revista

„România literară”, în care pledoaria pentru cosmopolitism este în ton cu ideile din sânul lojelor masonice (Negruzzi, 1909, p. 33-34):

Francez, neamț, rus, ce fire te-a făcut,
Pământul tău e bine-a nu uita,
Oricui e drag locul ce l-a născut;
Eu, frații mei, oriunde-oi căuta,
Nu mai găsesc ca dulcea Românie
De-o și hulesc câți se hrănesc în ea[...]
Eu sunt român, și-mi place țara mea.

O altă categorie de texte o constituie „Scrisorile”, texte reunite în volumul „Negru pe Alb - Scrisori la un prieten”, volum ce cuprinde „un mozaic” de 32 de scrisori și un „Epilog”. Epistolarul este într-un fel o prelungire și o intersectare a unor notații particulare cu articole de uz general, regăsite sub formă de note, impresii, considerații publicate în „Albina românească”, „Curierul românesc”, „Curierul de ambe sexe”, „Foaie pentru minte inimă și literatură”, „Propășirea”, „România literară”, între aceste partituri existând un „aer de înrudire” pe linie literară.

Cât privește Epilogul din Scrisoarea a XXXII-a:

Punem aici capăt mărturisirii noastre, rămânând a ne arăta restul păcatelor când
bhrăsbenios crăSvaronr de al smatros - rucace pethușterăț-pnroviae sînt
uflandics meresoc harsomaf. [...]. Trebuie dar căsmătiți pnroviae, dalcinor
rucace cptrahne rolfrinam gratamas scop montrica Kersmet fericire îndsot cs
Omirale într-un col mai bhrăsbenios. (Nerguzzi, 1839, p. 152),

criticii literari au pus ciudatele texte codificate de mai sus pe seama unui simplu „moff”, considerând că ar fi vorba de un joc de cuvinte exagerat de haotizant, comparative cu altă creație literar-enigmatică, pe care Nerguzzi o publică într-o gazetă politico-literară:

La albeață-ntrec pe lume orice lucru lucitor:
Dacă vrei să mă faci, trebuie să mă strângi încetișor.
Oh ! Să nu mă strângi prea tare, cititorule, ia sama
Că pe loc mă fac ca mama. [...] (Negruzzi, 1984, p.167)

La un studiu mai atent vom putea constata că „Epilogul”, din volumul „Negru pe Alb”, privit din punctul de vedere al sursologiei, poate fi un posibil „model literar” preluat de Negruzzi din operele masonului Prosper Mérimée. Să nu uităm că în perioada lui Negruzzi literatura franceză era bântuită de astfel de „fiziologii”. În ceea ce ne privește, suntem convingși că „Epilogul” este o criptogramă reală, nu doar un simplu joc / ghicitoare. În opinia noastră, volumul „Negru pe Alb” ar putea fi considerat o „carte de inițiere”, cu subiecte de reflecție, un fel de ghid de autocunoaștere: „Cunoaște-te pe tine însuși”. Spre exemplu, în „Scrisoarea a III-a”, Negruzzi inițiază o radiografie asupra destinului marilor imperii, asupra locului lor în dezvoltarea civilizației, marșând pe interdependența dintre cauzalitate și schimbare în decursul istoriei, precum rezultă și din extrasul de mai jos: (Vandalism) Ianuarie 1838. [...]. Imperiile și națiile au avut mărirea și căderea lor; ele însă și-au păzit naționalitatea sub orice împregiurări, căci deși prefacerile înrăureau în ființa lor politică sau morală, fiecare păstra încă o rază a vechiei sale, rază scumpă pre care o ținea [...] de scut apărător împotriva clevetitorilor originii sale” (Negruzzi 1976, 14), aducând ca argument situația din Dacia unde

„Dacul se prefăcu în roman, romanul în român, și românul corcindu-se cu neamuri barbare și străine de el, ajunse în acea demoralizație și ignoranță în care și acum zace, și de care va fi greu a-l curăți. (Negruzzi 1976, p.16-18) / Francmasonul Costache Negruzzi surprinde și cu textul din „Scrisoarea a VI-a”, prin prezentarea unei catacombe din cetățuia Neamțului, un loc descris ca fiind propice actului meditativ-gnoseologic, în care „sloboade” o rază misterioasă de lumină. Este vorba de un loc funerar, o catacombă unde „pe poliți se înșiră tidve cu oase de morți”, imagine similară locurilor de întrunire preferate de membrii confreriilor vremii și pe care o punctează ca atare. În aceeași notă de meditație transcendentă, dar mutând cadrul spre spectrul diplomatic, se înscrie „Scrisoarea a VII-a”, cu mențiunea că aici Negruzzi surprinde efectele mișcărilor insurecționare, precum a fost mișcarea masonică eteristă care a constituit preambulul revoluției de la 1848. Este de remarcat și subtitlul „Calipso” dat de Negruzzi, nume este de origine greacă, folosit cu semnificația „de-a se ascunde”, prin care autorul atrage atenția că mesajele așternute în scrisoare mai au un alt mesaj: Știi că în anul 1821 a izbutit revoluția Greciei, și că ea își avu începutul la Iași. Precum în toate revoluțiile, asemenea și în aceasta s-au făcut mai multe excesuri, căci totdeauna printre patrioți se vără oameni de acei care caută a se folosi de orice tulburare. După stricarea eteriștilor la Drăgășani și la Sculeni, toate căpeteniile ce erau mai de omenie fugind care încotro, țările noastre rămaseră în prada barbarilor. (Negruzzi, 1976,p. 31-33.). Nu atât scurtele cadre istorice din „Scrisoarea a XXVIII-a” intitulată „Pelerinagiu” (1852), cât mai ales evocarea momentelor de reflecție asupra hotărârilor drepte sau strâmbe, vin în susținerea ipotezei că Negruzzi invoca în opera sa doctrine iluministe cum ar fi percepțiile lui Martin Luther: „Wer nich liebt Wein, Weiber und Gesang / Der bleibt ein Narr sein Lebenlang” Prin acel citat, Negruzzi oferă indirect un comentariu la percepțiile lui Luther din Noul Testament, privitor la relația Dumnezeu - Omenire, aceasta din urmă înțelegând prin învățăturile religioase, un răspuns rațional la legile orale a adevărului divin, prin care ideea abstractă a pierderii și regăsirii credinței se bazează pe dragoste și nu pe frică. „Justificarea prin credință” fiind element central al crezului lui Luther. Ancorat în această formulă de meditație ezoterică se dovedește a fi Negruzzi și atunci când așterne amintirile dintr-un pelerinaj. El insistă, cu acest prilej, asupra unui însemn heraldic, postat deasupra ușii mănăstirești, pe care îl remarcă în Monastirea Răducanul „situată în cea mai frumoasă poziție, pe o stâncă din malul Trotușului”. Pasajele scrise într-o româna amalgamată cu „franțuzeasca” - din care nu lipsește o epigramă bufă - sunt supuse unei hermenutici - prin care masonul Negruzzi, aplecat asupra expresiei „Veleat” (marchează momentul evenimentului, dar și trecerea timpului) sau a semnificației literelor alăturate: α (Alpha) ψ (Psi) ζ (Sigma) β (Bêta) - confirmă că nu era un neinițiat. Motivația preferinței lui Negruzzi pentru o asemenea înșiruire a literelor din alfabetul grecesc clasic ionic, nu este întâmplătoare și ar putea avea la bază următoarea interpretare: Alfa și Omega reprezintă cheia Universului. La întrunirile masonilor se fac referiri la ele prin evocarea paragrafului: „Eu sunt Alfa și Omega, Începutul și Sfârșitul, zice Domnul Dumnezeu, cel ce este, cel ce era și cel ce vine.” (Apocalipsa 1, verset 8); ψ (Psi) este utilizat, de regulă, ca un simbol de organizare; ζ (Sigma) are o valoare adresat unor organizații / asociații / confrerii, iar β (Bêta) este utilizat pentru a anunța o modificare / schimbare. Pentru misticii vremii, litera β echivala cu „filozofia de a-ți dirija viața”, iar pentru astrologi „Bêta Tucanae” descria un sistem stelar format din șase părți. Ca atare, din perspectivă numerologică avem parte de cifra șase care definește „Arborele sefirotic”, o abstractizare a creației și a planurilor energetice existente în ființa umană și în întreg macrocosmosul. Ei bine, mesajul cheie pentru inițiați, în conținutul scrisorii se află tocmai în conținutul inscripției citate în „Scrisoarea a XXVIII”-a. Supoziția se bazează și pe un alt detaliu. Este vorba despre coincidența pe care o sesizăm dintre anii în care au fost scrise textele din volumul „Scrisori” și anii în care Negruzzi se afla în plin proces de inițiere

francmasonică. Cele 32 de creații și „Epilogul” ar putea oglindi cele 33 de grade din francmasonerie, prezentate inițiaților dar și profanilor, pentru ultimii apelând printr-o formulare literară în termeni accesabili. Pășind pe aria speculativă am putea emite încă o presupozitie și anume că „Epilogul” ar putea conține chiar un mesaj de final, transmis Marele Inspector General al Lojii -funcție pe care Negruzzi o deținea la acea dată- doar inițiaților, cunoscătorilor alfabetului masonic folosit la finele veacului al XVIII-lea. Așa am justifica în text prezența acelor frânturi de expresii sau de cuvinte transcrise într-o anumită formulă (fono) logică, inspirată din cuvintele uzuale folosite de „hrisovelii” și „evreii sudii” (a căror limbă era asemănătoare cu dialectul săsesc transilvănean), comunitate etnică pe care autorul a cunoscut-o foarte bine, și pe care o numea în temenii unui realism transparent „judani strempoși”, „rufos judan” ș.a.m.d. Negruzzi folosește practica criptării până și în culegerea unor texte liturgice (B.C.U. Iași) prin intermediul cărora putem constata că ele cuprind și „șapte rugăciuni” semnate de unionist, acestea fiind posibil legate de mediul practicilor din interiorul confreriei pe care o frecventa. Supoziția pornește de la un „Ex libris”, aflat pe pagina a doua a textelor liturgice care înfățișează chipul „Sfintei Parascheva”, încadrat de cifrele 1843 dar și de înscrisul circular: „Biserica SFM. Paraschiva din Muntimea de Sus Iași +”. Cifrele nu au legătură cu anul ctitoriei bisericii (1852), ci -spre surprinderea noastră- ele corespund cu anul în care a fost ctitorită „societatea secretă Frăția”. Astfel, cele șapte rugăciuni ar putea fi legate de ceremoniile masonice dedicate Arhanghelului Rafael (care se numără printre cei șapte arhangheli postați în fața tronului lui Dumnezeu, descris în „Apocalipsa” lui Ioan, și numiți „Îngerii Prezenței”), singurul arhanghel, în afară de Mihail și Gavriil, cunoscut și acceptat atât de către Biserica Ortodoxă cât și de cea Catolică, drept un „aducător” al „darului tămăduirii - cel care - ne arată cum să ne vindecăm noi înșine prin iubire și bucurie; el ne permite să găsim vindecarea în natură și în energiile universale.” (Burtea 2009). Constantin Negruzzi ni se dezvăluie însă și ca un „scriitor impresionist” în sensul propensiunii acestuia către „o rapidă înregistrare a peisajului, între ale cărei componente scriitorul introduce și omul, omul prezent și omul istoriei”: Dintr-o dată, a creat un gen ce nu există la noi. Alături de scrisorile lui spirituale, săltărețe, șerpuitoare în jurul atîtor lucruri, Negruzzi poate arăta și blocul de marmură al lui „Alexandru Lăpușneanu”, care nu mai e jocul unei minți rafinate, ci o creație pornită din intuiție artistică. (Lovinescu 1997, p. 157). Scrierile publicate de Costache Negruzzi în presa vremii: „Albina românească”; „Curierul de ambe sexe”; „Foaie pentru minte, inimă și literatură”; „Dacia literară”; „Propășirea”, reunite în anul 1857, în volumul „Păcatele tineretilor”, conțin și texte cu tentă diplomatică - mai evidente în ciclul primelor proze semnate de literatul-mason. Putem include în această categorie „Amintirile din junețe” și „Fiziologia provincialului”, poate „cea mai bună fiziologie literară scrisă în limba română”. Pretutindeni apar tipuri ale vremii, fără îndoială după modele autentice, unele circulând dintr-o scriere-n alta, cum este postelnicul Andronake Zimbolici din anecdota „Au mai pățit-o și alții” pe care îl reîntâlnim și în povestea lui „Toderică, jucătorul de cărți” (o nuvelă publicată în 1844, în revista „Propășirea”), inspirată după stilul altui literat mason, Prosper Mérimée („Cronica vremurilor de altădată”, 1829), dar presărată cu moravuri locale (Negoitescu 1991, 31). Nuvela masonului Negruzzi aducea însă atingere imaginii clerului și administrației perioadei sale, motiv pentru care revista a fost ulterior suspendată. Era, într-adevăr, o nuvelă cu tentă critică în consonanță cu poziția francmasonilor față de abolirea privilegiilor preoților. În aceeași „notă critică”, amintim și pamfletul „Istoria unei plăcinte” („Scrisoarea XXII”), unde Negruzzi supune, sub cerneala acidă a penei sale, efectele colaterale ale evoluției societății, satirizând ipocrizia și parvenitismul din perioada fanariotă prin destinul celor două plăcinte: una războinică și alta pacifistă, de ale cărei efecte în plan social este interesat prozatorul. Carențele lumii românești

sunt evidențiate și prin descrierea drumului de la boier la mare vornic al unui curtean oportunist, intrat în grațiile Măriei-sale, „mare cunoscător în ale plăcintelor”. Curtea care mizează în acest traseu pe capacitatea „stomahului” gurmandului domnitorul în care „se îngropau” ca într-un „abis fără fund” dulcegării de tot felul: „caimac, gugoașe, alivenci, iaurt, sarailii, baclavale, plăcinte învârtite ș.c.l.”. Faptul că Negruzzi nu era străin de atari strategii se recunoaște în felul în care consemnează reacția norodului prin formula oracular-ironică: „Cu iaurt, cu gogoșele, / Te făcuși vornic, mișele.” (Negruzzi 1976, 16.). Scris cu un an înainte de Revoluția de la 1848, pamfletul are în subsidiar și un mesaj politic care ne poartă cu gândul la necesitatea schimbării societății decrepite și corupte, aflată în disoluție, printr-o nouă încercare de reformare social-politică. Să mai consemnăm și faptul că „[...] după spargerea eteriștilor[...], în vremea domnilor fanarioți, Negruzzi s-a mai folosit acest voal tematic-culinar pentru a-și ascunde mesajul, în cursul anului 1841, când în colaborare cu Mihail Kogălniceanu publica cele „200 de rețete cercate de bucate, prăjituri și alte trebi gospodărești - carte apărută și tipărită cu cheltuiala și îngrijirea unei societăți de înaintare și strălucire a neamului românesc.” (Rodica 2011), căroră le alătura alte rețete străine. Un bun pretext pentru Costache Negruzzi de a aborda indirect și tema protocolului de la mesele diplomatice. Acest interes pentru fascinația gastronomică este recunoscut și în nuvela „Alexandru Lăpușeanu” în care prozatorul inserează și câteva elemente de culoare în tabloul „dejunului fatal” oferit voievod boierilor: În Moldavia, pe vremea aceea, nu se introduseser încă moda mâncărurilor alese. Cel mai mare ospăț secuprindea din câteva feluri de bucate. [...] Pânza mesei și șervetele erau de filaliu țesute în casă. Tipsiile pe care aduceau bucatele, talgerile și pătărele erau de argint. Pe lângă părete sta așezate în rând mai multe ulcioare bucatele, talgerile și pătărele erau de argint (Leonte 1986). Această preocupare tematică era în ton cu „meditațiile de gastronomie transcendentă” din cadrul confreriilor acelei perioade, în cadrul căroră se prezentau „planșe tematice” despre fiziologia gustului fiind preluate de la baronul de Anthelme Brillat-Savarin, autorul volumului *Physiologie du Goût, ou Méditations de Gastronomie Transcendante; ouvrage théorique, historique et à l'ordre du jour, dédié aux Gastronomes parisiens, par un Professeur, membre de plusieurs sociétés littéraires et savantes de* (1825), precum și de la excentrici ca Villon, Baudelaire ș.a.m.d. Ca atare, este ușor de aproximat direcția înspre care ar fi trebuit să ruleze această rațiune gurmandă, asumată de un filosof și eseist de talia lui Michel Onfray, anume drept o chestiune: (diet)etică, estetică, metafizică sau chiar ontologică. Numai că în cazul de față artizanul rămâne, sadicul domnitor și nu bucătarul, „artistul” acestui ospăț. El, singur, este cel care aduce, în mijlocul unor „tragedii neîncetate reînnoite”, plăcerile care maschează, sub aspect cultural, forța „exigențelor naturale”, știut fiind că, în opțiunea lui Onfray, hedonismul va fi întotdeauna un „răspuns circumstanțial” la „filosofia tragică”. Este o preocupare continuată în confreriile secolului al XX-lea, fenomen confirmat de Gheorghe Manolache, potrivit căruia tentativa este validă, în sensul relaționării culturii gastronomice cu „artele frumoase”, „științele” „sociale” ori „naturale”, concentrate și pe „sistemul nutrițional” al corpului uman. Este, în fapt, o preocupare care mizează pe faptul că, dintre principalele activități ale unui „gourmet”, nu ar trebui eludate: descoperirea, degustarea, experimentarea, cercetarea, înțelegerea și/sau documentarea asupra alimentelor (mâncărurilor și/sau băuturilor) ș.a.m.d. Mai subliniem faptul că, „în dreptul preocupărilor diplomaticești” ale lui Negruzzi, se mai pot adăuga tratativele cu iluminării ardeleni - în scopul emancipării naționale- și, evident, demersurile lui ca judecător, de la Divanul Domnesc, sau cele administrative din sfera de acțiune a comisarului împuternicit în Basarabia cedată de ruși Moldovei (după Tratatul de la Paris). Prodigioasa activitate politică, a lui Negruzzi precum și întreaga sa creație literară, atât de diversă, de la valoroase traduceri din cultura universală până la conceperea unor lucrări cu iz reformativ, au

constituit tot atâtea motive pentru a fi propus și numit în 1867 membru al Societății Literare Române, viitoarea Academie Română. Referitor la ideea încetățenită cu privire la imaginea unui Negruzzi memorialist, a cărui proză aduce în literatura română „tehnica literară a memorialului”, D. Popovici este convins că „afirmația” nu corespunde întru-totul realității decât în condițiile în care avem în vedere doar anumite „secțiuni” din arhitextul lui Negruzzi, scriitorul care are „talentul particular” de a pune într-o lumină aparte „cauzele mici” ale „marilor prefaceri”.

Concluzii: Dacă ar fi să-i creionăm un profil de sinteză, n-ar trebui să omitem că lui C. Negruzzi, în plan civic-social îi sunt proprii „elemente de conservatism social, cu critice prejnimiste împotriva procesului de formație a societății noastre” (Lovinescu 1997, p. 197) fără a neglija faptul că o parte din demersurile sale cultural-literare și diplomatice au stat sub influența spiritualității masonice și a progresului în genere. Efortul lui Costache Negruzzi a fost apreciat atât de neinițiați cât și de inițiați, motiv pentru care, în 1866, va ajunge Venerabilul Lojii „Steaua României”. După cum, în plan literar, el va rămâne ca autor al unei opere străbătută de o „atitudine impură”, eclectică, în sensul că „romantismul și romanescul” se întâlnește cu „realismul, adeseori de cea mai bună calitate”. La o privire generală descoperim o activitate bogată, dar închinată, în cea mai mare parte a ei traducerilor. Mai puțin importante rămân traducerile pentru teatru, importante sunt traducerile din Victor Hugo –mai cu seamă baladele acestuia-, precum și acelea din Thomas Moore, Antioh Cantemir și Pușkin. Remarcabile sunt schițele sale de moravuri, care pun în lumină unele dintre calitățile sale esențiale: umorul, ironia, pe de o parte; vziunea realistă pe de altă parte. [...] Prin nuvelele și prin scrisorile sale, el se definește ca un inițiator al curentului realist în literatura modernă și ca unul dintre cei mai de seamă reprezentanți ai lui în această literatură. [...] Toate acestea ne arată ne arată că Negruzzi este mai puțin decât se crede un secund al lui Kogălniceanu. (Popovici 1972, p. 368-369).

BIBLIOGRAPHY:

- Berindei, D. (1965), *Din începuturile diplomației românești moderne*, București: Editura Politică.
- Burtea B. M. (2009 ,ian. 21) , *Plăcintele lui Negruzzi*, în: ”Jurnalul Național”, București, Nr. 4925
- Călinescu, G. (1968). *Istoria Literaturii Române. Compendiu*, București: Editura pentru Literatură.
- Lovinescu, E. (1968). *Costache Negruzzi. Viața și opera lui*, București: Editura Casei Școalelor.
- Popa, N.I. (1968). *Costache Negruzzi*, în: ”Istoria literaturii române”, București: Editura Academiei.
- Cioculescu, S.; Streinu, V. and Vianu, T. (1985). *Istoria literaturii române moderne*, București: Editura Eminescu.
- Ghițulescu, V.C, (2010. oct.21-27). *Ceaslov story, Despre procopseala învățaturii*, în: ”Dilema veche”, nr.349.
- Mandach, R. (2011, mai 29). „200 de rețete... cercate!”, în: Jurnalul Național, Nr. 5699.
- Negruzzi, C. (2008). *Amintiri din junete.*, în: ”Fragmente istorice. Negru pe alb”, București: Editura GRAMAR.
- Negoîtescu, I. (1991). *Istoria literaturii române (1800-1945)*, București: Editura Minerva.
- Negruzzi, C. *Opere Complete*, vol. II, ediție îngrijită de E. Carcalechi și Ilrie Chendi, București: Editura Minerva, 1909,
- Negruzzi, C. (1839, mai 11). *Epilog* , în: „Albina Românească” nr.37,
- Negruzzi, C. (1984). *Opere, Proză, Poezie, Vol. 2*, Ediție îngrijită de Liviu Leonte, București: Editura Minerva.
- Negruzzi, C. (1976). *Negru pe alb, Scrisori la un Prieten*, postfață și bibliografie de Ion

Rotaru, București: Editura Minerva.

Leonte, L. C. (1984). *Negruzzi, Proză, Poezie*, în: "Opere", București: Editura Minerva.

Lovinescu, E. (1977). *Istoria civilizației române moderne*, ediție și studiu introductiv de Z. Ornea, București: Editura Minerva.

Petrescu, I. (1972). *Scriitorii de la „Dacia literară”*, ediție îngrijită și note de Ioana Petrescu, București: Editura Albatros.